РЕПУБЛИКА БЪЛГАРИЯ
ВИСШ АДВОКАТСКИ СЪВЕТ

ул. „Цар Калоян" № 1-а, 1000 София, тел. 986-21-67, 987-55-13,
e-mail: arch@vas.com

Изх. 940.....
Дата 04.11.....2024 г.

ДО
МИНИСТЕРСТВО НА ПРАВОСЪДИЕТО

С Т А Н О В И Щ Е

от ВИСШИЯ АДВОКАТСКИ СЪВЕТ

Относно:
Проект на Постановление за изменение и допълнение на Наредбата за заплащане на правната помощ, приета с Постановление №4 на МС от 2006 г, обявен за обществено обсъждане на **04.10.2024** година, със срок на обществените консултации до **04.11.2024** година

УВАЖАЕМИ ДАМИ И ГОСПОДА,

На 04.10.2024 г. в Портала за обществени консултации на Министерски съвет http://www.strategy.bg беше обявен за обществена консултация проект **на Постановление за изменение и допълнение на Наредбата за заплащане на правната помощ, приета с Постановление №4 на МС от 2006 г,** („Проекта" или „ПИДНЗПП").

На основания чл. 26, ал. 3 от Закона за нормативните актове, в определения срок за обществена консултация – до 04.11.2024 г., Висшият адвокатски съвет изразява настоящото становище по проекта, без то да претендира, че изчерпва всички бележки и предложения за необходимите промени в проекта.

1. По систематиката на Проекта.

1.1. ПИДНЗПП предвижда създаване на нова разпоредба на чл. 3, ал. 1 и 2 от НЗПП.

Разпоредбата на § 1 предвижда изменения на чл. 3 ал. 1 и 2.

В ал. 1 се създават три точки, съдържанието на които прецизно е изменено съобразно разпоредбата на чл. 21 от ЗПП.

В ал. 2 се прави прецизно допълнение, като се предвижда допълнителна възможност адвокатът да направи искане за авансово плащане на част от възнаграждението в размер до 50 на сто от максимално предвиденото за извършената работа," *когато са проведени повече от две съдебни заседания"* и *„в случаите, че адвокатът не е бил назначен, а делата продължават повече от 6 месеца или са проведени повече от две съдебни заседания, може да направи искане за авансово заплащане на част от възнаграждението в размер на предвиденото в чл. 10, ал. 2"*

Висшият адвокатски съвет счита, че с предвижданата нова възможност за адвокатите да направят искане за авансово плащане при горните хипотези, ще доведе до подобряване системата за заплащане на правната помощ и ще гарантира интереса на служебните адвокати.

Ето защо, ***Висшият адвокатски съвет счита, че разпоредбата на § 1 от Проекта отговоря на целите и интересите на лицата, които са обхванати от приложното поле на НЗПП и е насочена към улесняване на процедурата по предоставяне на правна помощ и заплащането ѝ.***

1.2. ПИДНЗПП предвижда изменение на чл. 4 ал. 2 .

Разпоредбата на § 2 предвижда изменение на алинея 2 на чл. 4 със съдържание: "

Преценката по ал. 1 се прави от Националното бюро за правна помощ (НБПП), по предложение на адвокатския съвет, въз основа критерии, разработени съвместно от НБПП и Висшия адвокатски съвет."

Тази нова редакция на разпоредбата прецизно и ясно регламентира, че критериите трябва да бъдат разработени съвместно с ВАдС, а не с адвокатските съвети, тъй като нормата на чл. 20а от ЗПП указва, че „Националното бюро за правна помощ и органите по чл. 20 издават съвместни указания по прилагането на закона", които органи са - Висшия адвокатски съвет, адвокатските съвети, органите на съдебната власт и на Министерството на вътрешните работи, Министерството на финансите и с Министерството на правосъдието, Държавната агенция за бежанците, Държавна агенция „Национална сигурност" и други държавни и общински органи във връзка с предоставянето на правната помощ, част които нямат отношение и компетентност точно по този въпрос и критериите трябва да бъдат единни и общи за цялата адвокатура.

Висшият адвокатски съвет счита, че тази нова разпоредба ще гарантира предвидимост за адвокатите, които за недобросъвестно или некомпетентно предоставена правна помощ по конкретния случай могат да не получава възнаграждение.

1.3. ПИДНЗПП предвижда създаване на две нови алинеи в чл. 5

Разпоредбата на § 3 предвижда в чл.5 създаване на ал. 3 и 4, със следното съдържание:

/3/ В случаите на предоставени от адвоката месечни консултации по Националния телефон за правна помощ /НТПП/ се подава отчет до НБПП по утвърден образец до края на следващия месец.

/4/ В случаите на предоставени консултации от адвокат от Регионален център за консултиране /РЦК/ се подава отчет по утвърден образец ведно с приложението към него документи по съответния адвокатски съвет за изготвяне на становище и изпращане до НБПП"

Прави впечатление, че за отчета по ал. 3 е предвиден едномесечен срок, а по ал. 4 – срок няма.

Висшият адвокатски съвет счита, че срокът по ал. 3 е неоправдано кратък и при евентуално наличие на обективни причини за пропускане на този срок, даващият консултации адвокат може да не получи възнаграждение, още повече, че не се предвижда възможност за искане за възстановяване на срока, както е

предвидено в чл.38 ал.4 от ЗПП, която разпоредба регламентира други случаи на възстановяване на срок за подаване на отчет.

Ето защо, **Висшият адвокатски съвет счита, че разпоредбата на § 3, с която се създава нова ал. 3, трябва да бъде допълнена.**

1.4. Относно предлаганите изменения касателно размера на адвокатските възнаграждения:

С разпоредбата на § 10 се правят изменение на чл. 13, които са балансирани и прецизирани.

С разпоредбата на § 11 до § 44 вкл. от проекта, се предлага изменение на размера на възнагражденията , вкл. изменения на минималния и максималния размер.

В частичната предварителна оценка на въздействие, финансовата обосновка и доклада на министъра на правосъдието е предложен вариант за увеличение на минималните и максималните размери на възнагражденията на база следните нива на индексът на потребителските цени и инфлацията ,към периоди:

Април 2024 - януари 2006 – 204,3% ИПЦ и 104,3 % Инф
Април 2024 - юли 2009 – 159,4% ИПЦ и 59,4 % Инф
Април 2024 - декември 2015 – 145,8% ИПЦ и 45,8 % Инф
Април 2024 - октомври 2021 – 126,0% ИПЦ и 26,0 % Инф

Предложен е метод за адаптиране на размера на възнагражденията – установени през разглежданите периоди с процента на инфлация, като общоприет обективен измерител на покупателната способност, като най-ниските възнаграждения /минимумите/ ще бъдат увеличени с малко над 100%, а най-високите и последно актуализирани през 2021 г. възнаграждения с 26 %. За останалите е приложен процентът на инфлация, съответно изследван към 2009 г. и към 2015 г.

С увеличението само на минималните размери на възнагражденията със 100% не се постига търсения краен ефект за увеличение на възнагражденията.

Висшият адвокатски съвет счита, че база за увеличение на максималния размер на възнагражденията трябва да бъде размерът на същите към 2006 г., тъй като при увеличенията на максималните размери на възнагражденията през 2009 г. и 2021 г. не е отчетен правилно процентът на инфлация към онзи момент и не е приложен този метод.

Висшият адвокатски съвет счита, че при база на размера 2006 г. към април 2024 г. – когато инфлацията е 104.3 % - максималният размер на

възнагражденията трябва да бъде увеличен с 104.3 %, съотносимо към база - максималния размер на същите към 2006 г.

По този начин се гарантира постигане на адекватно заплащане на правната помощ, ще бъдат удовлетворени интересите на служебните адвокати, ще стимулира и мотивира адвокатите за подобряване на качеството на правната помощ.

С оглед на това, Висшият адвокатски съвет предлага следните изменения по конкретни текстове, съответно тези числа/думи - размери на възнаграждения да заменят старите думи „от…..до……" , за които счита, че максималните размери не са правилно адаптирани в увеличение:

Чл. 14. *(1)* Възнагражденията за правна помощ по чл. 28 ЗПП са **от 120 до 240 лв.**

Чл. 15. По дела, по които за престъплението се предвижда наказание пробация или глоба, възнаграждението е:

1. за досъдебната фаза - **от 100 до 200 лв.;**

2. за всяка съдебна инстанция - **от 120 до 240 лв.**

Чл. 16. По дела, при които за престъплението се предвижда наказание до 5 години лишаване от свобода, възнаграждението е:

1. за досъдебната фаза - **от 150 до 300 лв.;**

2. за всяка съдебна инстанция - **от 200 до 400 лв.**

Чл. 17. По дела, при които за престъплението се предвижда наказание до 10 години лишаване от свобода, възнаграждението е:

1. за досъдебната фаза - **от 200 до 400 лв.;**

2. за всяка съдебна инстанция - **от 310 до 600 лв.**

Чл. 18. По дела, при които за престъплението се предвижда наказание до 15 години лишаване от свобода, възнаграждението е:

1. за досъдебната фаза - **от 310 до 460 лв.;**

2. за всяка съдебна инстанция - от 510 до 1000 лв.

Чл. 19. (По дела, при които за престъплението се предвижда наказание над 15 години лишаване от свобода, възнаграждението е:

1. за досъдебната фаза - от 410 до 800 лв.;

2. за всяка съдебна инстанция - **от 820 до 1600 лв.**

Чл. 20. По дела, при които за престъплението се предвижда наказание доживотен затвор или доживотен затвор без замяна, възнаграждението е:

1. за досъдебната фаза - **от 610 до 1000 лв.;**

2. за всяка съдебна инстанция - **от 1020 до 2000 лв.**

Чл. 21. По дела за мерки за неотклонение и други мерки за процесуална принуда или разпит пред съдия възнаграждението е **от 130 до 240 лв.** за всяка съдебна инстанция.

Чл. 23. Възнагражденията на адвоката, определен да осъществява правна помощ за една инстанция по граждански дела, са:

1. по трудови дела за отмяна на уволнение или за възстановяване на работа, когато искът е предявен самостоятелно - **от 100 до 240 лв.,** а по трудови дела с определен материален интерес - **от 150 до 450 лв.;**

2. по дела за прекратяване на брак: по взаимно съгласие - **от 160 до 240 лв.;** по исков ред **600 лв.,** като при уреждане на имуществени отношения се заплаща **от 150 до 720 лв.**

3. за бащинство и оспорване на бащинство - **от 200 до 300 лв.;**

4. за други неоценяеми искове - **от 160 до 240 лв.;**

5. за охранителни производства и производства за обезпечение на доказателства - **от 160 до 240 лв.;**

6. за дела за издръжка - **от 100 до 200 лв.**

Чл. 24. По административни дела възнаграждението за една инстанция е **от 200 до 400 лв.** По административни дела с материален интерес възнаграждението е **от 200 до 450 лв.**

Чл. 25. *(1)* За защита по дела с определен материален интерес възнаграждението е **от 200 до 600 лв.**

Чл. 25а. За приподписване на касационна жалба и за отстраняване на нередовностите є по чл. 284, ал. 2 и чл. 285 от Гражданския процесуален кодекс, когато не е изготвена от приподписващия адвокат, възнаграждението е **от 80 до 160 лв.** без явяване в съдебно заседание

(2) За изготвяне на частна жалба без явяване в открито заседание възнаграждението е **от 80 до 160 лв.,** а с явяване-150 лв.

Чл. 27. За правна помощ в производство по издаване на изпълнителен лист и в производство за издаване на заповед за изпълнение възнаграждението е **от 100 до 200 лв.**

(2) За представителство в изпълнително производство възнаграждението е **от 100 до 200 лв.**

В приложение към настоящето сме направили анализ по Приложение № 1 на проекта за необходимите средства годишно , съобразно направените по-горе предложения за увеличение размера на възнагражденията по посочените текстове.

2. Предложения за нови разпоредби в ПИДНЗПП:

Предложението на Висшия адвокатски съвет е да бъде създадена **Допълнителна разпоредба**, със следното съдържание:

Чл. 5, ал. 3 се допълва с второ изречение:

„В случай че адвокатът е пропуснал срока, той може да поиска неговото възстановяване, ако докаже, че пропускането му се дължи на особени обстоятелства, които не е могъл да предвиди и за чието настъпване не носи отговорност. Искането се разглежда на заседание на НБПП"

В заключение, Висшият адвокатски съвет счита, че промяната на възнагражденията в предложеното по-горе увеличение, независимо, че не отчита действителната необходимост за актуализиране на възнагражденията, е по-балансирано и справедливо от предложените размери в проекта, с оглед работата на адвокатите в подпомагане на държавата в тази й социална дейност и политика.

Висшият адвокатски съвет се надява, че направените в настоящото становище бележки и предложения, ще бъдат полезни и ще бъдат взети предвид още на тази фаза от процеса и изготвянето на окончателния проект на ПИДНЗПП.

ПРЕДСЕДАТЕЛ НА ВИСШИЯ
АДВОКАТСКИ СЪВЕТ: _____

АДВ. Д-Р ИВАЙЛО ДЕРМЕНДЖИЕВ

Очаквани разходи от увеличение на възнагражденията по Наредбата за правната помощ сравнително по Приложение № 1

членове от НЗПП	брой за 31.12.2023	изплатена сума до 31.12.2023	предложение спрямо % на инфл.на макс.с-ст	общо очаквани разподи след увеличение	абсолютна стойност на очаквано увеличение
Раздел I					
чл.13 т.1	**839**	**25 170,00**	**100**	**83 900,00**	**58 730,00**
чл.13 т.2	**380**	**30 400,00**	**100**	**38 000,00**	**7 600,00**
чл.13 т.3	**4 907**	**137 850,00**		**178 010,00**	**40 160,00**
в т.ч. НТПП	4467	124 650,00	30	134 010,00	
в т.ч. РЦК	440	13 200,00	100	44 000,00	
Общо Раздел I		**193 420,00**		**299 910,00**	**106 490,00**
Раздел II					
чл.14	**301**	**45 150,00**	**240**	**72 240,00**	**27 090,00**
Общо Раздел II		**45 150,00**		**72 240,00**	**27 090,00**
Раздел III					
чл.15	**711**	**118 020,00**		**158 440,00**	**40 420,00**
т.1	305		200	61 000,00	
т.2	406		240	97 440,00	
чл.16	**8211**	**1 908 200,00**		**2 726 000,00**	**817 800,00**
т.1	5584		300	1 675 200,00	
т.2	2627		400	1 050 800,00	
чл.17	**10142**	**3 432 660,00**		**4 891 800,00**	**1 459 140,00**
т.1	5907		400	2 362 800,00	
т.2	4215		600	2 529 000,00	
чл.18	**1595**	**804 140,00**		**1 151 120,00**	**346 980,00**
т.1	822		460	378 120,00	
т.2	773		1000	773 000,00	
чл.19	**143**	**122 080.00**		**174 400,00**	**52 320,00**

т.1	68		800	54 400,00	
т.2	75		1600	120 000,00	
чл.20	**178**	**208 600,00**		**298 000,00**	**89 400,00**
т.1	58		1000	58 000,00	
т.2	120		2000	240 000.00	
чл.21	**4031**	**636 280,00**	**240**	**967 440,00**	**331 160,00**
чл.22а	**17**	**2 280,00**	**180**	**3 090,00**	**810**
чл.22б	**90**	**15 470,00**	**210**	**18 909,00**	**3 439,00**
чл.22в	**173**	**29 410,00**	**210**	**36 330,00**	**6 920,00**
чл.22д	**3435**	**583 780**		**721 350,00**	**137 570,00**
т.1	3435		210	721 350,00	
чл.22е	**814**	**138 380,00**	**210**	**170 940,00**	**32 560,00**
чл.22ж	**124**	**18 620,00**		**23 940,00**	**5 320,00**
т.1	106		180	19 080,00	
т.2	18		270	4 860,00	
Общо Раздел III		**8 017 920,00**		**11 341 759,00**	**3 323 839,00**
Раздел IV					
чл.23	**371**	**75 300,00**		**108 460,00**	**33 160,00**
т.1 пр.1	3		240	720	
т.1 пр.2	12		450	5 400,00	
т.2 пр.1	8		240	1 920,00	
т.2 пр.2	52		600	31 200,00	
т.3	23		300	6 900,00	
т.4	173		240	41 520,00	
т.5	20		240	4 800,00	
т.6	80		200	16 000,00	
чл.24	**369**	**105 000,00**		**155 350,00**	**50 350,00**
т.1 пр.1	232		400	92 800,00	
т.1 пр.2	139		450	62 550,00	
чл.25	**895**	**362 880,00**		**674 200,00**	**311 320,00**
т.1	634		600	380 400,00	

т.2	226		1300	293 800,00		
чл.25а	**386**	**57 270,00**		**71 510,00**	**14 240,00**	
т.1	21		160	3 360,00		
т.2	40		160	6 400,00		
т.3	325		190	61 750,00		
чл.26а	**3**	**540**	**230**	**690**	**150**	
Общо Раздел IV		**600 990,00**		**1 010 210,00**	**409 220,00**	
Раздел IVа						
чл.27а	**749**	**134 820,00**	**230**	**172 270,00**	**37 450,00**	
чл.27б	**174**	**31 320,00**	**230**	**40 020,00**	**8 700,00**	
чл.27в	**2626**	**393 900**	**190**	**498 940,00**	**105 040,00**	
чл.27г	**74**	**11 100,00**	**190**	**14 060**	**2 960,00**	
чл.27д	**163**	**24 450,00**	**190**	**30 970,00**	**6 520,00**	
чл.27е	**23**	**3 450,00**	**190**	**4 370,00**	**920,00**	
чл.27ж	**27**	**4 050,00**	**190**	**5 130,00**	**1 080,00**	
чл.27з	**1**	**150,00**	**190**	**190,00**	**40,00**	
чл.27и	**32**	**12 800,00**	**590**	**18 880,00**	**6 080,00**	
чл.27к	**1**	**120,00**	**590**	**590,00**	**470,00**	
чл.27л	**873**	**157 140,00**	**230**	**200 790,00**	**43 650,00**	
чл.27м	**4115**	**274 680,00**		**776 440,00**	**501 760,00**	
изр.1пр.1	560		200	112 000,00		
изр.1пр.2	2973		200	594 600,00		
изр.2	582		120	69 840,00		
Общо Раздел IVа		**1 047 980,00**		**1 762 650,00**	**714 670,00**	
ПИДНЗПП общо				13 122 730,00		
ОБЩО		**9 905 460,00**		**14 786 679,00**		
ОТЧЕТ 2023		9 905 460,00				
ПИДНЗПП общо				2 624 546,00		
разходи АС по чл.19 ЗПП		**1 608 689,00**		**2 957 335,80**		
ПИДНЗПП общо				15 747 276,00		

бюджет 2024		**11 057 000,00**		**17 744 014,00**	**6 687 014,00**
увеличение на р-ди от нарастване обема на предоставената правна помощ средногодишно с 2.9% в т.ч. разходи за АС по чл.19 от ЗПП				по ПИДНЗПП	**514 576,41**
увеличение на разходите от нарастване броя консултации по НТПП по ПИДНЗПП				по ПИДНЗПП	**123 052,00**
					5 270 000,00
ДОПЪЛНИТЕЛНИ НЕОБХОДИМИ СРЕДСТВА ГОДИШНО по становището на ВАдС					**7 324 642,41**
РАЗЛИКА по ПРЕДЛОЖЕНИЕ на ВАдС и МП			в увеличение -		**2 054 642,41**